

si koj v pričetku nadkrilil upe naše, ter si se znatno primaknil svojemu cilju. — Tako velja . . . to mi je drago! — In jaz — kar sem pred dvema letoma rekel, tudi danes ne grem besede nazaj . . . Me li razumiš, Ivan? . . .“

„Razumim“ — odgovori iskreno Ivan, in ljubeznjivo pogleda Ivanko pa poljubi Blagajču roko.

(Dalje prihodnjič.)

Nove dela jugoslavenske.

* *Torbica jugoslavenske mladosti*. — „Torbica“, ki je, ko ji je že dosti poprej bilo zažugano „memento mori“, lani v Ljubljani zamrla, vstala je iz groba spet v Zagrebu pod imenovanim naslovom v prav ličnem natisu. Izdajatelj ji je gosp. Nikomed Ravnikar, pravnik kr. zagrebske akademije, kteremu v vredništvu pomaga gosp. Ljud. Tomšić. Prvi zvezek na treh pôlah obsega mnogo zanimivega gradiva, ki „Torbici“ zagotavlja veselo napredovanje, zlasti tudi zato, ker bode polovica sestavkov zloženih v slovenskem, polovica pa v hrvaškem narečji. Že nek šteje samo med dijaki hrvaških gimnazij okoli 300 naročnikov. Cena ji je nizka; vsak zvezek velja 30 kr. nov. dn. po pošti, dobiva se vsak zvezek po tej ceni tudi v Ljubljani v bukvarnici J. Giontinovi; vsak zvezek se tudi kupi brez posebnega naročila. V Zagreb pa se pošilja naročnina pod naslovom: „Vredništvu Torbice“ post restante. Okoli 15. maja pride 2. zvezek na svetlo.

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski.

V pravdi za pravico kaplanov pri volitvah srejskih je govoril še gosp. dr. Toman (nemški) v enakem smislu kot poprejšni govornik. Rekel je, da to, kar je g. Dežman trdil, ne velja, pa deloma tudi ni resnično. Če se boji za dostojnost duhovnov, da bi po volitvah kako škodo trpelo, naj pripusti to skrb višemu cerkvenemu pastirju, ker če svetni človek skrbi za to, se izbuja sum, da kam drugam meri s svojo skrbjo. Čudno je, da gosp. Dežman, ki sicer ne gleda rad v preteklost Bachovo, se je ravno pri tej priliki zamaknil v njo. Primera s §. 6 in 7 volitvene postave ne velja tu, ker farovž ni korporacija, o kateri govorita ta dva §. Ker so 3—4 duhovni pri kaki fari, tam je tudi kantonskih uradnikov več, tedaj se ni bati, da bi samo to obveljalo, kar duhovni svetovajo; sicer pa se ustavljam temu, da bi se duhovnom potikovali nepošteni nagibi. Če se ni bati virilnih glasov, zakaj bi se bali duhovni glasi? Če bi kakemu fajmoštru ne bilo prav, da tudi kaplan njegov je volivec, kaj je nam mar za to? Koncilij tridentinski uravnjuje le cerkvene reči, ne pa svetnih kakor so županijske volitve. Če ni res, da se gleda pri volitvah na inteligencijo, kako, da imajo doktorji že sami po sebi pravico? Ni res, da pri snovanju te postave se ni mislilo na kaplane, — že v dotičnem odboru državnega zbora se je o kaplanih govorilo in tudi v našem odseku je bila beseda o tem; nobeden jim ni nasprotoval. Strah Dežmanov, da ne bi prišli kaplani v deželni zbor po tej srejski postavi, je prazen, ker to je eno, uno pa drugo. Naš narod živi za cerkev in cerkev živi za narod; duhovni se v šolah žrtujejo za narod, zakaj bi se jim krajšale pravice, ki jih uživajo drugi školniki? Naj me kdo tudi imenuje ultramontanca, da govorim za duhovščino, meni je za pravico vsakemu, zato rečem, naj ta §. ostane, kakor je že sklenjen.

Ko je g. Dežman še segnil po dr. Bleiweisovih be-

sedah, ktere se ustavljajo, da bi prekucovali, kar je že sklenjeno, se je glasovalo; Dežmanov predlog je padel; obveljala je pravica kaplanom. —

Poslednji dan deželnega zbora, o kterem danes nekoliko več povemo, je Njih eksc. gosp. c. kr. deželni načelnik odgovoril na dve interpelaciji. Gosp. dr. Toman je namreč pred nekimi dnevi v pismu, ki ga je z njim vred podpisalo mnogo poslancov, vprašal c. kr. vlado: kako je to, da kličejo zdaj, ko se je 1200 novincev nabralo, 400 vojakov kranjskega polka, ki so na odpustu (urlaubu), da imajo iti na Primorsko solnice varovat, ko jih dežela domá za delo potrebuje, in ali ni slavno vlado volja, odvrniti to nadlogo deželi? Gospod c. k. deželni načelnik je odgovoril, da vlada kranjska nič ne vé, da bi se na odpust spušeni vojaki na stražo solnic klicali in pravi dalje, da se je 629 letošnjih novincev brž domú spustilo, in da po takem vladi ni nič moči o tej zadevi kaj storiti, sicer pa bo čula nad tem, da se domači polk ne obtežuje bolj memo družega.

Dalje je g. deželni načelnik odgovoril na dr. Bleiweisovo interpelacijo zastran slovenskega jezika o gimnazijah. V seji 28. marca je namreč dr. Bleiweis o šolskih zadevah sl. c. kr. deželni vladi izročil vprašanje, ktero so podpisali tudi gospodje: Dr. L. Toman, Jernej Vidmar, knez in škof, Vilhar, Koren, Lokar, Klemenčič, Rozman, dekan Toman, Ambrož, Kapele, dr. Zupan, dr. Skedel, Zagorec, baron Anton Coiz, žl. Langer, Gustav grof Auersberg. Vprašanje (interpelacija) v slovenskem jeziku se je glasilo tako-le: „Sl. c. k. deželna vlada! Ker obila naloga neodložljivih reči, ki jih je sedanji drugi deželni zbor kranjske vojvodine prejel iz rok slavne vlade, iz rok prvega deželnega zbora, iz rok deželnega odbora in mnogo gospodov poslancov, ni pripustila, da bi se bil deželnemu zboru v posvetovanje izročil nasvêt zarad učnega jezika v naših ljudskih in srednjih šolah, zato si zdolej podpisani v dolžnost svojega poslanstva štejemo, za zdaj vsaj to vprašati slavno vlado: 1) kako je to, da gledé na cesarski zakon, po kterem je nauk slovenskega jezika ukazan (obligaten) nauk v naših gimnazijah; — dalje gledé na to, da vsak ukazani nauk ima učiti v tistem nauku preskušen učitelj; — in naposled gledé na to, da med učitelji slovenskega rodú je notorično po družih gimnazijah toliko taci, ki so izprašani in potrjeni v slovenskem jezikoslovju, in tedaj ne more veljati nikakoršen izgovor, da pripravnih učiteljev ni: kako tedaj je to, da v ljubljanski in kranjski gimnazii, razum tega, da je tukaj več takih učiteljev, ki slovenskega jezika celó ne umejo, celó za nauk slovenščine ni noben po postavi izprašan in potrjen učitelj postavljen, ker profesor Marn je c. kr. katehet in le iz svoje lastne dobre volje namestovaje uči slovenščino v 7. in 8. gimnazijskem razredu? Ta prikazen je pa toliko čudnejša, ker pod Metternich-ovo vlado 1817, ko slovenščina še ni bila ukazan nauk, vendar je bila že stolica za slovenski jezik v Ljubljani ustanovljena: — 2) kako je to, da za 8. gimnazijalni razred še zmiraj ni primerne berila? 3) ali je slavno c. kr. vlado volja, da pripomore, kar največ more, da se taka nepristojnost, ktera djanski ovira toliko potrebno učenje slovenskega jezika v gimnazijah in nasprotuje po Nj. Veličanstvu slovesno zagotovljeni ravnopravnosti sploh, še posebno pa ces. ukazu, danemu 8. avgusta 1859, brž ko brž odpravi in se saj že v prihodnjem šolskem letu 1863/64 postavijo za ljubljansko in kranjsko gimnazijo sposobni učitelji, da ne boste ti dve gimnazii in zlasti ljubljanska gimnazija 1. reda stale za novomeško, ki ima po postavi potrjenega učitelja? Mislilo se je, da se to že letos zgodi, ko so nam poslali iz tujega 5 učiteljev; al za slovenščino ni bilo ne enega med njimi.